

پیشگامان ادیان متحد ره یافت کلامی و حقوقی

زینب برخورداری

عضو هیات علمی دانشگاه تهران

سیاست‌مندی حوادی

سرشناسه : برخورداری، زینب، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور: پیشگامان ادیان متحد (رهیافت کلامی و حقوقی)
مشخصات نشر: تهران: کتاب رواق اندیشه، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۱۲۴ ص: جدول

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۳۶۱-۳-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیپای مختصر

یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

شماره افزودن: ۵۵: عنوان، سیدمهدی، ۱۳۶۴ -

شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۳۰۴۹۸

عنوان کتاب: پیشگامان ادیان متحد (رهیافت کلامی و حقوقی)

مؤلف: زینب برخورداری، و سید مهدی جوادی

ناشر: کتاب رواق اندیشه

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول تابستان ۹۴

چاپ و صحافی: مدیران

۶	پیشگفتار
۱۱	بخش نخست؛ ادیان و بخش‌های جهان کنونی
۲۵	بخش دوم؛ جهان که ربو و اسناد ادیان و فرق
۴۳	بخش سوم؛ تاریخچه و روند شکل‌گیری سازمان ادیان متحد
۴۹	بخش چهارم؛ ساختار سازو اند و حقوق سازمان ادیان متحد
۶۱	بخش پنجم؛ میانی نظری سازمان، ادیان متحد
۷۹	بخش ششم؛ چالش‌های حقوقی سازمان ادیان متحد
۱۰۷	بخش هفتم؛ چالش‌های کلامی و نظری
۱۲۵	بخش هشتم؛ اسلام، دین واحد جهانی

پیشگامان

ساران، پیشگامان ادیان متحد با نام اختصاری URI^۱، با هدف نزدیک کردن عقاید مذهبی مختلف به هم توسط ویلیام سوئینگ^۲، کشیش کلیسای اسقفی کالیفرنیا بنیان نهاده شد.

به مناسبت پنجاهه بن سالگرد امضای منشور سازمان ملل، ایده اصلی ایجاد این مؤسسه، پس از دعوت سازمان ملل از کشیش سوئینگ برای تشکیل نهادی برای خدمات مشترک بین ادیان در سانفرانسیسکو، در سال ۱۹۹۳ مطرح گردید. در سایت رسمی این مرکز آمده است: «کشیش سوئینگ پس از برگزاری جلسات متعدد با سران ادیان در سراسر جهان، به وجه وجود نوعی رقابت میان ادیان مختلف برای گسترش عقایدشان شد و اینکه تلاشی برای ایجاد پل ارتباطی میان تفکرات مذهبی مختلف صورت نمی‌گیرد. او در عرض در میان پیروان عادی این ادیان، تمایل عمیقی برای همکاری و ایجاد صلح پیدا می‌شود. در این زمان مؤسسه URI شکل گرفت؛ شبکه‌ای که از پیوند مردم، از دین و فرهنگ‌های مختلف در خدمت صلح و عدالت پشتیبانی می‌کند».

کشیش سوئینگ، گروه کوچکی را در سانفرانسیسکو تحت نظارت چارلز گیبز^۴

1. United Religions Initiative

2. Bishop William E. Swing

3. www.URI.org

4. Charles Gibbse

به عنوان مدیر اجرایی، استخدام کرد.^۵ این گروه با کمک پروفیسور دیوید کوپرریدر^۶ از بخش نوآوری های اجتماعی مدیریت جهانی در دانشگاه کیس وسترن^۷، دی دلیو هوک^۸، مؤسس شرکت ویزا^۹، فرایند طرح سازمانی چهار ساله ای را طراحی کردند که شامل ترتیب دادن دیدارهایی میان صدها نفر از بزرگان مذاهب، فرهنگ ها و مکاتب گوناگون بود. نتیجه ملاقات ها، گروهی از بنیانگذاران متعهد بودند که بدنه اصلی جامعه جهانی URI را شکل می دادند. از دیگر نتایج این طرح، منشوری برای ساختاردهی به گروه های مردمی در سراسر دنیا و تدوین قوانینی برای عملکرد در راستای منافع مشترک بود. با امضای این منشور، سازمان جهانی URI، در ۲۶ ژوئن ۲۰۰۰ به طور رسمی تأسیس شد.

امروزه URI هزاران عضو بیش از ۶۵ کشور دارد که نمایندگی بیش از صدها مذهب را بر عهده دارد؛ این سازمان را می توان شبکه ای مردمی و غیرمتمرکز دانست که در راستای برقراری صلح، تغییرات اجتماعی تلاش می کند، در واقع این مؤسسه مدعی است نوآوری های جهانی را برای گسترش همکاری بین ادیان از طریق ارتباطات جهانی تسهیل می کند.

طراحی خاص این سازمان این امکان را فراهم می کند تا گسترش تعامل میان سنت ها، عقاید، سازمان های عضو و مناطق مختلف فراتر از مرزها صورت پذیرد. رشد سریع این نهاد، قواعد منشوری را به همکاری هایی عظیمی با اهداف تغییر شکل جوامع تبدیل و کل منطقه می کند. حلقه های همکاری، شورای جهانی و هیأت امنای جهانی را می توان مهم ترین ارکان URI برشمرد که جهت رسیدن به اهداف سازمان تلاش می کنند.

سوئینگ در نیمه دوم سال ۱۹۹۶ توضیح داده بود که طبیعت این سازمان بر سه چیز باید متمرکز باشد و برای بهبود وضعیت سه امر تلاش کند؛

۵. وی به مدت هفده سال این سمت را بر عهده داشت و در تالیف کتابهایی برای نزدیک کردن ادیان به یکدیگر، مشارکت داشته است.

6. David Cooperrider

7. Case Western

8. Dee W. Hock

9. Visa

۱. خانواده‌های بشری

۲. مناطق مسکونی

۳. سلامت کره زمین

منشور اصلی این سازمان، با توجه به سه امر یادشده، در سال ۲۰۰۰ ارائه شد. روح اصلی ارزش‌ها و دیدگاه‌های این سازمان در سه بخش مقدمه، هدف و اصول آورده شده است. این سه قسمت بر روی هم هدایت گروتعین‌کننده خط مشی اصلی سازه آن و فعالیت‌های آن هستند.

این نوشتار بر آن است تا مبانی، اصول، منشور و عملکرد پیشگامان ادیان متحد را با دوریافت همایز حقوقی و کلامی به چالش بکشد.

با مطالعه اهداف و اصول حاکم بر سازمان ادیان متحد، می‌توان گفت سازمان ادیان متحد از جایگاه برخی دیدگاه‌های حقوقی بین‌المللی، به ویژه از دیدگاه حقوق بشری و نسل چهارم آن، با چالش‌هایی مواجه است.

در این اثر جهت بررسی دیدگاه حقوق بشری نسبت به این سازمان، ابتدا به بررسی برخی از اسناد معتبر حقوق بشری، که حقوق بنیادین را برای بشر به رسمیت شناخته‌اند، پرداخته شده است. در گام بعدی مفادی که اهدافی همسویا ناهمسویا این سازمان دارند، مورد بررسی قرار گرفته است. در پرتو مطالعه تطبیقی روشن خواهد شد که برخی از اسناد حقوق بشری، که بر غایبی به ریشه‌های معنوی و نادیده گرفتن خداوند به عنوان خالق انسان در آن‌ها مشتمل است، ارزش‌های مشترکی با سازمان ادیان متحد دارند، در حالی که برخی دیگر از این اسناد (مانند منشور حقوق بشر اسلامی) دارای اصول و ارزش‌هایی متضاد با سازمان ادیان متحد می‌باشند.

مقایسه تطبیقی نحوه برقراری صلح جهانی در سازمان ملل متحد و سازمان ادیان متحد از دیگر مسائل مطرح شده در این اثر است. زیرا "ماده یک" منشور ملل متحد حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را مهم‌ترین هدف سازمان ملل متحد بر شمرده است؛ در حالی که سازمان‌های بین‌المللی دیگری نیز وجود دارند که جهت رسیدن به این هدف فعالیت می‌نمایند، سازمان ادیان متحد که به نوعی از زیر مجموعه‌های سازمان ملل محسوب می‌شود، نیز این هدف را در الویت خود قرار

داده است. بنابراین در بخشی از پژوهش به بررسی این هدف در دو سازمان و میزان موفقیت هر کدام در عملیاتی شدن این هدف پرداخته خواهد شد.

رهیافت کلامی به این سازمان از مباحثی است که در پی خواهد آمد. با وجود اینکه مبنای فلسفی سازمان ادیان بر پایه اصول پلورالیسم دینی بنیانهاده شده، مهم ترین چالش های کلامی سازمان در همین اصول دیده می شود. در واقع موضع گیری ادیان در مورد سازمان، چون ادیان متحد و پذیرفتن یا رد منشور آن، در واقع همان موضع گیری آن ها در مورد پلورالیسم دینی و شبهات و مسائل برخاسته از آن است.

در انتها دایمیه "دین واحد جهانی" یا "ادیان متحد"، برای ارائه طرحی در راستای ایجاد صلح و مدارات بین دین ها، روان ادیان، مورد نقد و بررسی قرار خواهد گرفت. لحاظ کردن معنویت به عنوان کوه اصلی ادیان و تنها راه نجات از پوچی و بیهودگی، در واقع فرو کاستن دین به معنویت و تقلیل دادن ابعاد مختلف آن به جنبه فردی و روحانی است. نادیده انگاشتن حکام و آداب و جنبه های اجتماعی ادیان، مسأله ای است که جامعه متدینان و واقع ادیان بزرگ و صاحب شریعت، آن را بر نمی تابند. راهکار پیشگامان ادیان متحدا که در ظاهر تلفیقی از تمام ادیان را به نمایش گذاشته و بیانیه هایی عمومی برای عملکرد متدینان ارائه می دهد، نیز از نظر برخی منتقدان آوردن دین جدیدی است که به طور دقیق یکی از ادیان ابراهیمی است و نه به طور کامل با آن ها مغایر است. در این راهکار نیز بیشتر بر جنبه اخلاقی دین تاکید شده و دین به اخلاقیات فرو کاسته می شود.

امید است این نوشتار راهگشای پژوهش های آتی در این زمینه باشد.

زینب برخوردار

سید مهدی جوادی